

DEVELOPMENT TRENDS AND IMPROVEMENT OF OLD METHODS

Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference

Warsaw, Poland
December 12 - 15, 2023

39.	Біла Д. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	198
40.	Діденко О.Г., Лахижа М.І. ВУЗЛОВІ ЗАВДАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ФАХІВЦІВ ІЗ СУПРОВОДУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	203
41.	Колісник Н.І., Колісник В.В. ПЛАНУВАННЯ УСПІХУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
42.	Крушельницька Т., Пленцак В., Говоруха В., Ларін І. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	210
43.	Кучмій І.А. ВПЛИВ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ	215
44.	Рожков М.В., Меленцова О.В. УПРАВЛІННЯ КЛІЄНТСЬКИМ ДОСВІДОМ (ІМПЕРАТИВ ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ БІЗНЕСУ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ НА ПРИКЛАДІ ВИРОБНИЦТВА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ КОМПАНІЇ ДТЕК	220
MEDICINE		
45.	Abdumadjidov A.A., Eshonkulova D., Pardayeva M., Yashinova S. COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FUNCTIONAL STATE OF THE BODY UNDER STRESS CONDITIONS	222
46.	Akhrarov K.K., Uktamova S.G., Tojikhonov S.S., Salimova Z.B. DYNAMICS OF CHANGES IN THE REPRODUCTIVE SYSTEM AT THE MODERN LEVEL	226
47.	Kovach I., Khotimska Y., Shcherbyna I., Tarasenko Y., Zlatopolska O. FEATURES OF THE PATHOGENESIS OF PERIODONTITIS IN CHILDREN AGAINST THE BACKGROUND OF TUBERCULOSIS	233
48.	Serheta I., Panchuk O., Marchuk O. PROFESSIOGRAMS OF MEDICAL SPECIALTIES AND THEIR FEATURES AND THEIR CONSIDERATION DURING THE TRAINING OF QUALIFIED DOCTORS	239

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Крушельницька Таїсія,

д.держ.упр, професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
Дніпро, Україна

Пленцак Віталій,

аспірант кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування

Говоруха Владислав,

магістр факультету менеджменту і маркетингу

Ларін Ілля

магістр факультету менеджменту і маркетингу

Суспільно-економічні реформи в Україні та модернізація публічного управління, які розпочалися у 2014 р. на хвилі суспільного обурення після Революції Гідності, були перервані широкомасштабною агресією Росії. Гуманітарні втрати, руйнування, знищення не лише інфраструктури, а й цілком населених пунктів (міст і сіл), руйнування економіки є безпосередніми катастрофічними наслідками російсько-української війни. Україна не може зупинитись, ми повинні продовжувати боронити територіальну цілісність і, одночасно, формувати механізми відновлення інфраструктури, економіки, промисловості, сільського господарства тощо. Тому формування механізмів публічного управління відновлення України, у тому числі відновлення сільських територій у повоєнний період вже сьогодні є актуальними.

Вигляд сучасного українського села, що формувався упродовж останніх років, років реалізації реформи децентралізації з 2015 р., формувався зусиллями органів місцевого самоврядування, але насамперед тисячами особистих і колективних рішень мешканців сільських територій, які прагнули змін і чинили зміни. Війна зупинила цей позитивний рух, натомість країна зазнала важких руйнувань. І хоча остаточна оцінка обсягу пошкоджень та руйнувань можлива лише після завершення бойових дій на території України, станом на 24 лютого 2023 року «сума прямих збитків завданих агропромислового комплексу України складає \$8,7 млрд» [1, с.15]. Оцінка прямих втрат агропромислового комплексу та сільськогосподарської інфраструктури включає такі основні складові:

– «втрати сільськогосподарської техніки (знищено або викрадено окупантами);

- втрата елеваторів та інших зерносховищ (при цьому збіжжя знищено або вкрадено і продано як російського походження);
- втрати тваринництва від загибелі тварин та від забою тварин внаслідок неможливості їх утримання;
- втрати виробників багаторічних культур через пошкодження насаджень;
- втрати бджільництва;
- втрати факторів виробництва та готової продукції через їх пошкодження та крадіжки» [1, с.15].

Якщо ж до витрат основної галузі існування сільських територій – сільського господарства ще додати й руйнування житла («близько 1,3 млн домогосподарств (близько 3,2 млн осіб) є пошкодженим або зруйнованим»), соціальної інфраструктури («прямі задокументовані збитки від руйнувань об'єктів охорони здоров'я складають \$1,8 млрд. грн.», а «від руйнувань закладів освіти складають \$8,94 млрд. грн.» [1, с. 15]), транспортної інфраструктури, то є зрозумілими масштаби руйнувань і масштаби потреби у відновленні. Тут важливим є також оцінювання обсягу втрат об'єктів інфраструктури, адже саме ця сфера піддавалась регулярним і масованим атакам з боку агресора. Причому атак зазнавали не лише військові об'єкти інфраструктури а й цивільного і військово-цивільного (подвійного) призначення. І хоча такі об'єкти як елеватори та інших зерносховища, зернові термінали в портах, об'єкти дорожньої інфраструктури є суто цивільними об'єктами, в умовах війни вони несуть навантаження як об'єкти продовольчої і економічної безпеки. Тому їх охорона під час війни і подальше відновлення хоч і лежать в дещо ширшій площині ніж відновлення сільських територій, мають одне з ключових значень і повинні бути враховані при побудові механізмів механізмів публічного управління відновлення сільських територій у повоєнний період.

У ході відбудови сільських територій, має бути врахована їх специфіка: малонаселеність, ізольованість, доступність до природних ресурсів, інфраструктурна обмеженість тощо. П. Пивовар і А. Пивовар А. визначають сільську територію «як конкретну територія, яка володіє комплексом таких унікальних характеристик: віддаленість від міст, наявність природно-ресурсного потенціалу, малолюдність» [2]. Але з точки зору адміністративного ний підходу, базовою характеристикою сільських територій є «наявність легітимних органів управління цими територіями, із законодавчо визначеними функціями» [2]. Територіальний підхід розуміння сільських територій визначає їх як «території, які відповідають певним критеріям»[3].

Перехід до сучасної системи державного управління з сильними інституціями, підкріпленими верховенством права, вимагатиме від українського уряду продовження демонстрації стійкості та спритності, які він продемонстрував під час війни. Сучасна система публічного управління з потужними інституціями, придатними для інтеграції в ЄС відповідно до Принципів державного управління, вимагатиме реформ стратегічного планування та розробки політики, що керуватиметься та координуватиметься з

центру уряду, оптимізуючи організацію державного управління, а також як стимул для модернізації державної служби та створення надійних систем доброчесності державного сектору. Розумне, підвітне та прозоре управління державними фінансами, а також управління закупівлями та інфраструктурою будуть ключовими для успішної реконструкції.

Коли розпочнуться зусилля з відновлення сільських територій, Україна не впорається тими механізмами публічного управління, що мали місце у довоєнний період, а тим більше, тими, що склалися ще до реформи і гальмували перебіг децентралізації. На сьогодні організаційна структура та функціональні механізми публічного управління, навіть попри проведені реформ, не відповідають реальним потребам відновлення, бо відновлення – динамічний, невизначений, неспробований процес і він потребує неординарних гнучких рішень в умовах економічного занепаду і гострої громадської уваги і збурення. Наявність суперечності швидко-дієво і диспаритету громадська увага-збурення створюють передумови для формування внутрішніх і зовнішніх загроз, насамперед політичного характеру, що може призвести до зниження темпів суспільного розвитку, зумовлює виникнення конфліктів між суб'єктами управлінських відносин.

Тож, публічне управління в Україні матиме можливість перезавантажити свою систему управління на основі міжнародних стандартів і передового досвіду, включаючи реформи, які раніше довго відкладалися. Важливо підвищити рівень довіри між громадянами та владою, у тому числі владою на місцях, зокрема в селах. Зусилля інститутів публічної влади мають бути зосереджені на стримуванні приватних інтересів щодо розробки державної політики відновлення та зміцненні дієвості громадських інститутів. Усі ці елементи будуть частиною побудови успішної та стійкої сучасної демократії та сприятимуть опору від агресії у майбутньому. Участь громадянського суспільства, залучення місцевих громад, врахування їхніх потреб та думок, сприяння їхній активній участі у процесі відновлення буде відігравати одночасно дві ключові ролі: ініціація ідей щодо відновлення і громадський моніторинг їх реалізації.

При побудові механізмів відновлення сільських територій необхідно визначити ключові напрями управлінського впливу на процес відновлення, як от:

- визначення переліку найбільш релевантних і можливих типів реставраційних чи відновлюваних втручань через оцінювання, з урахуванням українських традицій, архітектурних вподобань і потреб;
- визначення пріоритетних напрямів відновлення для конкретної території з урахуванням руйнувань і перспектив розвитку;
- розрахунок кількісних витрат та визначення переваг кожного типу втручання;
- діагностика наявності ключових факторів успіху та ідентифікація стратегії для вирішення основних політичних, правових та інституційних вузьких місць

– аналіз варіантів фінансування та наявності інших ресурсів для відновлення.

Відновлення сільських територій у повоєнний період після агресії є складним завданням, яке вимагає ефективного публічного управління та комплексного підходу. Тут подається загальний огляд механізмів, які можуть бути використані, з урахуванням аналогічного досвіду інших країн, що зазнали агресії в різні часи.

Насамперед має бути створений певний інститут, який буде генерувати завдання і координувати дії. Наприклад, це може бути спеціальне агентство або комітет. У багатьох країнах, які стикалися з агресією або великими конфліктами, були створені спеціальні урядові агентства або комітети, які відповідають за реконструкцію і відновлення територій.

Важливим елементом у формуванні інститутів відновлення стане планування та розроблення стратегії відновлення з визначенням ключової мети задач. Розробка комплексних стратегій та планів відновлення на основі вивчення потреб територій за участі громадянського суспільства і врахування найкращих практик інших країн. Причому така стратегія не обов'язково має бути уніфікованою, навпаки, вона має враховувати індивідуальні риси конкретної сільської території.

Ресурсне забезпечення може стати суттєвою перешкодою на шляху відновлення, тому залучення ресурсів, у тому числі й міжнародної допомоги стане ключем до фінансового забезпечення процесу відновлення. Співпраця з міжнародними партнерами, гуманітарними організаціями та донорами для отримання технічної, фінансової, методичної та іншої допомоги.

Комплекс робіт і дій з відновлення території в цілому включає й відновлення, ремонт, побудову інфраструктури. Відновлення доріг, мостів, систем водопостачання та енергетики для покращення доступу та якості життя. Дорожня інфраструктура також буде сприяти розвитку сільськогосподарського сектору. Заходи для підтримки фермерів, відновлення сільськогосподарської інфраструктури, розмінування і відновлення сільськогосподарських земель, водних об'єктів та запровадження нових технологій дозволить суттєво змінити економічно-соціальну картину сільських територій, перетворюючи їх зі зруйнованих пусток на точки економічного зростання.

Запровадження новітніх технологій, розвиток освіти та підтримка підприємництва стануть інструментами для стимулювання місцевого економічного розвитку. На цьому тлі з боку органів місцевого самоврядування важливою є підтримка соціальної сфери. Забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг для забезпечення стабільності та добробуту населення зрештою дозволить досягти належного рівня якості життя і стабілізувати демографічну ситуацію.

Таким чином, при формуванні механізмів відновлення сільських територій важливо враховувати унікальні аспекти та особливості кожної конкретної території, села, та дотримуватися принципу взаємодії різних суб'єктів, включаючи урядові структури, громадські організації, місцеві громади та міжнародних партнерів. Тому відбудова територій України і сільських територій

зокрема, відновлення сіл і розбудова аграрного сектору має розглядатись як комплексна суспільно-економічна і політична проблема, яка потребує, відповідно і комплексного вирішення щодо формування механізмів реалізації державної політики з відновлення сільських територій у контексті зміцнення соціально-економічної безпеки держави, управління ризиками соціальної, демографічної, екологічної, міграційної, інфраструктурної та продовольчої безпеки.

References:

1. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України за рік від початку повномасштабного вторгнення. 2023. 50 с. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report-1.pdf.
2. Пивовар П. В., Пивовар А. М. Формування визначення поняття "сільські території" як економічної категорії. Агросвіт. 2021. № 11. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/11_2021/4.pdf.
3. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: закон України від 17 черв. 2004 р. № 1807. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807&15#Text>